

1-11-86 WC

Foto: Engel Lameije

...als ik schrijf, dan ben ik in volkomen concentratie...

HEIN LEEMHUIS VERTELLER AAN DE MENSEN

Het meroakel heet nog steeds blijmoedigheid

 Johan Poppen

NIEUW BEERTA - Eigenlijk hoef je aan Hein R. Leemhuis (81) niet te vragen hoe het met hem gaat. Meroakels. Goed dus, ook met de vrouw („We zijn nog bij elkaar”), met de kinderen en kleinkinderen en... hij schrijft nog steeds.

Voor zichzelf en voor de lezers van het blaadje „Schansker Torenklanken”. Zij kijken uit naar de daarin opgenomen anecdotische stukjes van zijn hand. Voorvallen uit het gewone leven, die hem meer dan 40 jaren geleden al inspireerden tot „Meroakels”, een wekelijkse rubriek op rijm in deze krant.

„Ik had toen de tijd mee: er was sikkom niks. Dit ging der echt in. Het stond elke zaterdag op een vaste plaats op de voorpagina. Ik kreeg er vijftien gulden per stuk voor van mijnheer Van der Veen. Met elkaar zijn er later 5000 boekjes van gedrukt, Meroakels I en II. Uitverkocht. Dit hier, dat zijn de laatste exemplaren. Toen later de politionele actie in Indië was, hebben ze voor al die Groninger jongens daar dit boekje gekocht.

Begonnen is het in de oorlog. Je was erg pessimistisch. Je had een drang om eruit te komen. Ik had een maagzweer, ik lag op bed. Er gaat een hondekar voorbij met een paitereuliekerel en er komt een andere hond aan. Die man zit rustig op zien kare een

piepke te smoken. Grijpen die honden elkaar... Hij is drie keer met de kar in het rond gevlogen. Dat was zó'n mooi gezicht! Niet zo komisch voor de paitereuliekerel natuurlijk, maar wel voor mij.

Je ziet het en je hoort het ook. Mijn kleindochter is arts. Die kreeg iemand bij zich, die een gehoorapparaat moest hebben. Hij kreeg het. Eerst was het goed, maar een tijdje later was het geen knoop meer waard. Hij naar de maker toe: „Dat ding is niks waard”. „Dat is niet zo erg. Geef maar hier, den krijg je een nieuwe”. Een week later kwam hij terug, met dezelfde klacht. „Hou kan dat nou, man? Hoe bewaar je 'm dan?” „Dat zel k joe vertellen. Beter kon t nait: bie t gebit in t glas”.

Zulke dingen, hè. Ze zijn werkelijk gebeurd, die ik beschrijf. Ik heb ze zelf ook veel beleefd. Ze plegen al plagiaat, man. Ze hebben al twee keer een ding van mij overgeschreven en hun naam er onder gezet. Het erge ervan is: degene, die het óver schrijft, die kent geen plat. En dan maakt-ie verschillende fouten.

Zolang ik schrijf, dan is dat het voor mij. Ik zie de situatie van een komisch voorval en die valt of staat dan met de allerlaatste zin. Ik werk echt op het effect. Het enige bezwaar is: ik ben nogal slordig. Daarom werk ik zo'n verhaal in twee keer af. Eerst in klad en dan corrigeren. Ik schrijf het zoals ik het vertellen zou aan de mensen.

Het klinkt heel aanstellerig misschien, vol ik zeg, maar ik ben dan in volkomen concentratie en dan kun je niet hebben, dat er een klok slaat of een deur. Dan moet ik doodse

GAIN SUCCES.

*'s Oavends sprak er in 'n dörpje
Veur het Nut van 't Algemain,
'n Spreker over moan en steerns
En lait doarbje ploatjes zain.*

*Moar de luu ging 't boven petje,
't Onderwaarp was veul te stoer,
Zulfs veur 'n enkel ingewaide
Was het nog 'n haile toer.*

*Dou de pauze weer veurbie was
Keek de spreker oar'g roar,
Want van d' haile zoal vol mensen
Zat allain 't bestuur nog moar.....*

*Een Meroakel rijmpje uit 1947,
overigens niet op grond van
eigen ervaring van de
schrijver ontstaan.*

stille om mij heen hebben. Zoals van 't winter, dan ging ik elke dag zitten en na twee uur lang schrijven had ik zo'n ding klaar. In het dialect, ja. Ik beschouw de streetkloak als behoed, het Nederlands als het confectiepakje.

De publicatie in „Schansker Torenklanken” is zó'n succes. Je bent ook nog ijdel. Als deze „Kloktorentjes” uitkomen, dan krijg ik wel vijf telefoontjes, overal vandaan. Het blad is nu net een week te laat verschenen. Dan krijg ik van alle kanten al te horen: „Waar blijft e?”

Ik heb nu ongeveer zo'n 130 klaar. En ze blijven op peil, geschikt om te plaatsen. Juist Ede Staal heeft mij daartoe... gedwongen haast. Hij kwam er achter, dat ik ze schreef en zei: „Dit moet je publiceren. Als jij het niet doet, dan maak ik er werk van”.

Ik heb ook veel lezingen gehouden, voor het Nut, wel 75.

Toen kreeg ik een hartinfarct en mocht ik niet langer. Dat voordragen is 't mooiste wat er is. Het spannendste is, dat is heel eigenaardig: het moment, dat je aan de bestuurstafel zit en naar het toneel gaat. Dat is zó iets beklemmends, want je weet niet goed hoe de mensen erop zullen reageren. Je denkt: ze zullen er om lachen en er komt niks. Wat is dat een belabberd gevoel!

Ik heb een keer een figuur geslagen in Weener, ja, ik droeg ze ook in Duitsland voor. Voor de Heimatverein, met kerst. Alles kerstklokken, kinderen zongen van „Kling', Glöckchen, kling”, de dominee was erbij: sentimenteel als een treurwilg zeg maar. Toen was ik aan de beurt. Och, er kwam toen ook een duveltje in mie op. Ik dacht: „Nu zal ik ze volkomen de pest eens even injagen”. Toen begon ik idiote dingen te doen, och, wat zat ik er naast. Daar ben ik dus niet weer gevraagd.

Maar ik heb ook voor de Industriële Club gesproken, voor de Loge, van Delfzijl tot Ter Apel toe, bij Braams in Gieten. Dan moet je een heel andere keus maken dan tegenover plattelandsvrouwen of huisvrouwen. Dan kun je het niet over dokter zien leverworsten of domie zien swientje hebben. Dan zoek ik iets hogers uit, ja iets hogers.

Ik heb er zoveel levensblijheid aan gehad, ja nóg, hoor. Ik schrijf nog, heel veel, wel voor mezelf. Ik hou een dagboek bij, al vijftien jaar. Ik probeer daardoor blijmoedig te blijven. Er is al allende genoeg, in deze tijd van gekanker en corruptie. Waarom de mensen dan niets iets prettigs brengen? Ik ben nooit dubbelzinnig, stop er geen politiek, geen godsdienst in. Ik kwets hier geen mens mee. Je brengt alleen een soort blijde boodschap”.

Meroakels as je dat kinnen. In een volgende rubriek zult u, na lezing van zo'n Meroakel stukje, zelf kunnen vaststellen of u aan Hein R. Leemhuis ook zo'n blijde boodschap hebt.